

[wersja z dnia 5 listopada 2021 r.;
uzasadnienie będzie rozwinięte podczas dalszych prac]

Ustawa

z dnia 2021 r.

**o uznaniu za nieważne
uchwały Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie
wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa,
dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym
oraz niektórych innych dekretów i ustaw**

Art. 1. Uznaje się za nieważne od chwili ich podjęcia i wydania i za nie będące częścią polskiego systemu prawnego zarówno przed dniem ich rzeczywistego ogłoszenia, jak i od dnia ich rzeczywistego ogłoszenia, oraz nie wywołujące nigdy skutków prawnych, następującą uchwałę, dekrety i ustawy:

- 1) uchwałę Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa (Dz.U. z 1981 r. nr 29 poz. 155);
- 2) dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz.U. z 1981 r. nr 29 poz. 154);
- 3) dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U. z 1981 r. nr 29 poz. 156);
- 4) dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o przekazaniu do właściwości sądów wojskowych spraw o niektóre przestępstwa oraz o zmianie ustroju sądów wojskowych i wojskowych jednostek organizacyjnych Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U. z 1981 r. nr 29 poz. 157);
- 5) ustawę z dnia 25 stycznia 1982 r. o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego (Dz.U. z 1982 r. nr 3 poz. 18);

6) ustawę z dnia 18 grudnia 1982 r. o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego (Dz.U. z 1982 r. nr. 41, poz. 273).

Art. 2. 1. Orzeczenia organów sprawiedliwości oraz decyzje administracyjne, których podstawą lub jedną z podstaw była uchwała, dekret lub ustawa wymienione w art. 1, są z mocy prawa nieważne i nie mogły wywołać żadnych skutków prawnych.

2. Zaświadczenia o nieważności orzeczeń i decyzji, o których mowa w ust. 1, są wydawane z urzędu i doręczane stronom:

1) o nieważności orzeczeń, przez sąd okręgowy, w którego okręgu, określonym przepisami obowiązującymi w dniu wejścia w życie ustawy, wydane zostało przez organ I instancji orzeczenie będące przedmiotem zaświadczenia, z zastrzeżeniem pkt. 2;

2) o nieważności orzeczeń sądów wojskowych, przez wojskowy sąd okręgowy, w którego okręgu, określonym przepisami obowiązującymi w dniu wejścia w życie ustawy, wydane zostało przez organ I instancji orzeczenie będące przedmiotem zaświadczenia;

3) o nieważności decyzji administracyjnych, przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej lub przez wojewodę z upoważnienia ministra właściwego do spraw administracji publicznej;

4) przepis pkt 3 stosuje się w szczególności do decyzji o internowaniu.

3. Jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej sądu według przepisu ust. 2, zaświadczenie wydaje odpowiednio Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie lub Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie.

Art. 3. 1. Ustawa nie znosi i nie ogranicza odpowiedzialności karnej, odpowiedzialności cywilnej i odpowiedzialności konstytucyjnej za przygotowanie, przyjęcie, ogłoszenie i wprowadzanie w życie uchwały, dekretów i ustaw wymienionych w art. 1 oraz za wymuszanie posłuszeństwa wobec nich.

2. Przepis ust. 1 stosuje się w szczególności do członków związku przestępczego o charakterze zbrojnym pod nazwą Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego.

Art. 5. Ustawa nie znosi i nie ogranicza prawa do odszkodowania za poniesione szkody i do zadośćuczynienia za doznane krzywdy związane z rzeczywistymi skutkami uchwały, dekretów i ustaw wymienionych w art. 1.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie z dniem 13 grudnia 2021 r.

TEZY

DO UZASADNIENIA

- Projekt służy dokończeniu, z dniem nadchodzącej 40 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego, procesu znoszenia pozostałości prawa – a właściwie bezprawia – Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w porządku prawnym odzyskanej wolnej, niepodległej i demokratycznej Polski.
- Obok oczywistego znaczenia symbolicznego i historycznego, projektowana ustawa miałaby wielkie, istotne i konkretne skutki praktyczne w zakresie przywracania i stosowania praw i swobód człowieka, w tym praw pracowniczych, między innymi dla pracowników zakładów pracy zmilitaryzowanych w stanie wojennym oraz dla innych grup społecznych, którym jeszcze nie przywrócono w pełni sprawiedliwości i godności.
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 lutego 1992 r. w sprawie uznania decyzji o wprowadzeniu stanu wojennego za nielegalną oraz powołania Komisji Nadzwyczajnej nie doprowadziła do uchwalenia żadnej ustawy w tej sprawie oraz nie miała ani nie ma skutków prawnych. Przy tym Sejm RP uznał za nielegalną bliżej nieokreśloną „decyzję”, a nie konkretną uchwałę Rady Państwa PRL z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa, i tej uchwały Rady Państwa PRL w ogóle nie wspomniał. Brak skutków prawnych uchwały Sejmu RP z dnia 1 lutego 1992 r. widać na przykład – ale nie tylko – w tym, że Trybunał Konstytucyjny w 2011 uznał między innymi dekret o stanie wojennym za obowiązujący, jak niżej.
- Rzecznik Praw Obywatelskich dnia 12 grudnia 2008 r. złożył wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niekonstytucyjności pięciu ustaw i uchwał wymienionych w art. 1 pkt 1, 2, 3, 4 i 5 projektu. W wyroku z dnia 16 marca 2011 r. TK uznał się za niekompetentny w przypadku trzech spośród tych aktów, w tym uchwały Rady Państwa PRL o wprowadzeniu stanu wojennego. Za niezgodne z konstytucją oraz prawem międzynarodowym (Międzynarodowym Paktem Praw Obywatelskich i Politycznych) TK

uznał tylko dwa dekrety: dekret o stanie wojennym – nie uchwałę Rady Państwa PRL o wprowadzeniu stanu wojennego, a tylko sam dekret Rady Państwa PRL o stanie wojennym – oraz dekret o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego, ale stwierdził tę niezgodność dopiero od chwili publikacji wyroku. TK stwierdził między innymi, że: „Dekret o stanie wojennym oraz dekret o postępowaniach szczególnych były uznawane przez organy władzy publicznej za obowiązujące akty normatywne i były przez nie stosowane. Wyrok Trybunału o niekonstytucyjności dekretów nie podważa wstecznie ich mocy obowiązującej w okresie, kiedy akty te obowiązywały i były stosowane.” Zatem według TK Polska i Polacy żyli pod rządami dekretu o stanie wojennym od grudnia 1981 roku do marca 2011 roku – gdy opublikowano wyrok. Dodatkowo w wyroku rozważano rzekome i rzeczywiste daty ogłoszenia poszczególnych aktów w grudniu 1981 roku, tak jakby miało to znaczenie dla ich konstytucyjności i zgodności z prawem międzynarodowym.

- Powstaje pytanie, czy na przykład traktaty rozbiorowe także obowiązywały od września 1773 roku, gdy odbył się pierwszy tak zwany Sejm Rozbiorowy, do sierpnia 1918 roku, gdy traktaty rozbiorowe anulowała Rosja Sowiecka, i czy mieszkańcy ziem polskich pod zaborami powinni wtedy tych traktatów przestrzegać, zamiast dla odzyskania niepodległości Polski stosować opór, zawiązywać konspirację i wzniesić powstania przeciw „legalnej” władzy cesarstw Rosji i Austrii oraz królestwa Prus, a potem trzech cesarstw.
- Problem może zostać rozwiązany – to jest akty wymienione w art. 1 projektu mogą zostać uznane za nieważne od początku, nie będące częścią polskiego systemu prawnego zarówno przed dniem ich rzeczywistego ogłoszenia, jak i od dnia ich rzeczywistego ogłoszenia, oraz nie mające nigdy skutków prawnych – tylko poprzez działanie ustawodawcze Sejmu i Senatu RP w imię prawdy, sprawiedliwości i godności Polski. Sejm i Senat są kompetentne we wszystkich sprawach, włącznie z tymi, w których TK uznał się jak wyżej za niekompetentny.
- Projektowana ustawa nie powoduje istotnych skutków dla budżetu państwa.
- Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.